

Sygn. akt I UK 593/12

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 25 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania D. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wznowienie wypłaty emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 kwietnia 2013 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 30 maja 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 4 października 2011 r. zawiesił wypłatę emerytury D. R. od dnia 1 października 2011 r., w oparciu o art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).

D. R. zaskarżyła powyższą decyzję, zarzucając jej naruszenie art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 2, 32 i 67 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 13 grudnia 2011 r. oddalił odwołanie. Sąd pierwszej instancji ustalił, iż decyzją z dnia 25 czerwca 2009 r. ZUS przyznał skarżącej prawo do emerytury od dnia 1 maja 2009 r. i podkreślił, że odwołująca jest nadal zatrudniona w Urzędzie Miejskim w B. Wskazał również, że organ rentowy w decyzji z dnia 3 marca 2011 r. o waloryzacji emerytury zawarł pouczenie stwierdzające, że prawo do emerytury ulegnie zawieszeniu w przypadku nierozwiązania stosunku pracy przed dniem 1 października 2011 r. Sąd Okręgowy powołał się na art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując, że przepis ten został dodany przez art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726) z dniem 1 stycznia 2011 r. Sąd wskazał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu kontynuowania pobierania emerytury, dotyczy osób, które przed 1 stycznia 2011 r. przeszły na emeryturę bez rozwiązania umowy o pracę. Zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - osoby te miały czas na rozwiązanie takiego stosunku pracy do końca września 2011 r. Odwołująca kontynuuje zatrudnienie u pracodawcy, na rzecz którego pracowała przed przyznaniem świadczenia, skutkiem czego zdaniem Sądu prawo do emerytury podlegało zawieszeniu w oparciu o art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na skutek apelacji ubezpieczonej Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 maja 2012 r. oddalił apelację. W

uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że zasadne było wstrzymanie D. R. wypłaty świadczenia emerytalnego z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia z dotychczasowym pracodawcą, na podstawie przepisu art. 103a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227). Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 Nr 257, poz. 1726). Z kolei według art. 28 powołanej ustawy wobec osób, którym prawo do emerytury przyznano przed dniem 1 stycznia 2011 r. i które nadal pracują na podstawie tej samej umowy o pracę u tego samego pracodawcy, u którego pracowały bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS będzie stosowany od dnia 1 października 2011 r. Z uwagi na modyfikację systemu emerytalnego i ponowne wprowadzenie regulacji zawartej w przepisie art. 103a cytowanej wyżej ustawy organ rentowy nie miał innej możliwości, niż zawiesić wypłatę świadczenia D.R., z uwagi na nieprzerwane zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy.

Ubezpieczona zaskarżyła w całości orzeczenie Sądu drugiej instancji skargą kasacyjną, zarzucając temu wyrokowi naruszenie prawa materialnego: - przez błędną wykładnię art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r. - poprzez przyjęcie przez Sąd, że przepis ten tworzy w stanie faktycznym sprawy dodatkowy warunek realizacji prawa do świadczenia emerytalnego już nabytego i wypłacanego, poza warunkami dotychczas obowiązującymi; Powyższe naruszenie doprowadziło również do niewłaściwego zastosowania przepisu art. 103a przytoczonej wyżej ustawy do stanu faktycznego sprawy; - przez niewłaściwe zastosowanie art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - poprzez przyjęcie, że w sytuacji ubezpieczonej w trakcie pobierania emerytury wystąpiły okoliczności

faktyczne uzasadniające zawieszenie prawa do tego świadczenia, i w konsekwencji wstrzymanie wypłaty emerytury; - przez błędną wykładnię art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegającej na przyjęciu przez Sąd, że norma prawna wyrażona w tym przepisie obejmuje jedynie gwarancję minimalnego poziomu świadczeń dla osób, które osiągnęły wiek emerytalny, podczas gdy faktycznie poziom świadczeń emerytalnych uzależniony jest od samego ubezpieczonego, który wpływa na wysokość własnej emerytury poprzez wysokość składek i czasokres ich wpłacania; na podstawie art. 67 ust. 1 Konstytucji. Państwo ma obowiązek zagwarantowania wypłaty emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego w takiej wysokości jaka została wypracowana; - naruszenie art. 2 w związku z art. 32 Konstytucji RP, poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny obowiązujących w demokratycznym państwie prawnym zasady sprawiedliwości społecznej i wynikającej z niej zasad: niedziałania prawa wstecz, zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, ochrony praw nabytych i równości wobec prawa. Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w B. z 13 grudnia 2011 r. - przez nakazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wznowienia wypłaty świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 1 października 2011 r. z ustawowymi odsetkami; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Po wydaniu zaskarżonego wyroku Trybunał Konstytucyjny orzeczeniem z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285) uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W utrwalonej judykaturze przyjmuje się, że skutkiem uznania za niekonstytucyjne wymienionych przepisów w określonym zakresie jest obowiązek zapewnienia przez wszystkie sądy, które orzekły na podstawie niekonstytucyjnych przepisów prawa, stanu zgodnego z Konstytucją w zakresie wiążąco rozstrzygniętym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2010 r., III UK 2/10, OSNP 2011 nr 21-22, poz. 278). Skoro uznane za niezgodne z Konstytucją przepisy prawa naruszały ustawę zasadniczą już od dnia ich wejścia w życie (*ex tunc*), przeto nie mogą być legalną podstawą orzekania przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy.

Powyższe wymagało uchylecia na podstawie art. 190 ust. Konstytucji w związku z art. 398¹⁵ k.p.c., zaskarżonego wyroku, który został oparty na niezgodnym *ex tunc* z art. 2 Konstytucji RP - przepisem art. 103a ustawy o emeryturach i rentach - w jego niekonstytucyjnym zakresie, o którym mowa w powołanym wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, bez zbędnego i naruszającego zasady ekonomii procesowej odesłania sprawy na drogę wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c.